

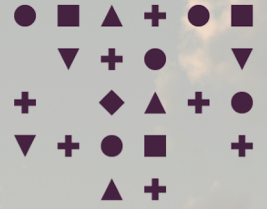
FOLKEVISEN OM HR. BUGGES DØD

NIELS BUGGES FORBANDELSE

VIBORG
MUSEUM

FOLKEVISEN OM HR. BUGGES DØD

(Se Ordlisten bagerst)

Hr. Bugge bygger op Hald med ære
Han agted' det aldrig i fremmed mands værge
De ridder så fri igennem Jylland.

Hald med Ære.
Han agted' det aldrig i fremmed mands værge.
Hr. Bugge sidder over sit bord
Kongen af Danmark sender ham ord.
De ridder så fri igennem Jylland.

Sit eget bord
Kongen af Danmark sender ham ord
Han sender ham ord og bliden tale
Og felig lejde til sig at fare
De rider så fri gennem Jylland

Hr. Bugge bygger op Hald med ære
Han agted det aldrig i fremmed mands værge

Hr. Bugge sidder ved sit eget bord,
Kongen af Danmark sender ham ord.
Han sender ham ord og bliden tale
Og felig lejde til sig at fare.
Det svared' fru Ingeborg i kjortel rød:
" Ved mænd, Hr. Bugge, det bliver Eders død.
I sætter Eders bord med danske Hovmænd,
Tro ikke på Kong Valdemars lejde end!"

"Havde jeg længe lydt på det råd,
Jeg havde ikke en penning i Danmark åt."

"Skal I år til kongen fare
Hvem du sætter I Hald til vare?"

FRA VALDEMAR ATTERDAG. UDVALG AF KILDER VED ELLEN
JØRGENSEN (1911) S. 59. VALDEMAR ATTERDAG : UDVALG AF
KILDER (KB.DK)

"Knud Bugge han er min yngste søn,
Han gemmer vel Hald, til jeg kommer hjem."

Sildig om aften hvæssed' de spyd,
Og årlig om morgen red de ud.
Hr. Bugge red Kong Valdemar imod,
Det silke svam under gangerens ben,
Hr. Bugge den grå kastalén.
Kongen han rækker hr. Bugge sin hånd:
"Du være velkommen, du ædelige mand!
Vær velkommen, du ædelige mand,
Og hvor står húen i Nørrejylland?"

Så står húen i Nørrejylland,
det spørges til Sjælland og Skåneland"

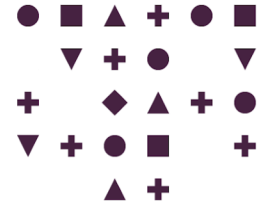
Hør du, hr Bugge, jeg spørger dig ad:
Længe vil du dig på Hald føde?"

"I syv år vil jeg lade mig på Hald føde,
Jeg vil ikke en penning til Danmark forøde"
Kongen han tager til sin kniv:
"I felig lejde loved mig til Eder at fare"
"I felig lejde skal du fra mig fare,
to mine søstersønner skal med dig fare"
Kongen han skrev de Melfar til:
"Gør af hr. Bugge ihvad I vil!
Førend I lade hr. Bugge undfare,
Da slå ihjel min søstersønner i skare!"

Herre Christ give de Melfar skam!
De vog hr. Bugge, den velbyrdige mand.
Herre Gud lad de Melfar det treje!
De vog hr. Bugge i felig lejde.

De vog hr. Bugge den velbyrdige mand,
Siden kongens søstersønner to.

01 LÆS FOLKEVISEN

Læs visen højt for en makker og tal om, hvad handlingen er. I kan få hjælp til de understregede ord i Ordlisten bagerst. Prøv at læse den et par gange og læs den på forskellige måder. F.eks. højtideligt som Dronningens nytårstale, energisk som en fodboldskampkommentator eller afslappet som en morgentræt teenager.

HVAD PASSER BEDST OG HVORFOR?

02 VISENS FORTÆLLERE

I folkevisen er der forskellige fortællere, der tager ordet. Der er Niels Bugge, hustruen Ingeborg, Kongen og en fortæller. Markér, hvem der siger hvad. Sammenlign jeres bud på klassen. Er I enige?

02

SPØRGSMÅL TIL FORSTÅELSE

HVORDAN MON DET
VAR AT LEVE SOM
RIDDER I
MIDDELALDEREN?

HVAD HANDLER VISEN OM?

- Hvem er Niels Bugge?
- Hvor skal han rejse hen?
- Hvorfor rejser han afsted?
- Hvem er konge i Danmark i Niels Bugges levetid (ca. 1300 – 1358)
- Hvad sker der til sidst i visen?

03

MORDET

Nu har du hørt historien og læst visen om Niels Bugges død. Hvordan forestiller du dig bagholdsangrebet har set ud?

LÆS MELLEM LINJERNE

- Hvorfor fortæller visen, at Ingeborg bærer en rød kjortel?
- Hvorfor har kongen lovet Niels Bugge frit lejde?
- Hvad går kongens og Niels Bugges uenighed mon ud på?
- Hvorfor skulle søstersønnerne også dræbes, tror du?
- Hvordan er Niels Bugge fremstillet i folkevisen? Begrund
- Hvordan er Kong Valdemar fremstillet i folkevisen? Begrund
- Hvilket formål har folkevisen haft?

05

BEARBEJDNING

Middelalderens mest kendte form for litteratur er folkeviser. Oprindeligt blev folkeviserne kun videregivet fra mund til mund. Omrejsende troubadourer (sangere) sang viserne til kædedans i middelalderens adelige miljøer. Troubadouren sang verset, og de dansende sang omkvædet. Folkevisen om Niels Bugges død fortæller, ligesom mange andre folkeviser, en historie spundet over en virkelig hændelse og person.

Tal på klassen, om I kan komme i tanke om en moderne sang, der gør det samme.

Hvis sange ikke fortæller en historie, hvad gør de så?

Hvorfor tror I, at man har sunget folkeviser – hvilken funktion har de haft i middelalderen?

Er folkeviserne en pålidelig kilde? Hvorfor/ hvorfor ikke?

VÆLG ÉN AF FØLGENDE OPGAVER

Find din indre troubadour frem og omskriv folkevisen til en raptekst i moderne sprog. Udvalg en bid af folkevisen og brug omkvædet:

"Hr. Bugge bygger op Hald med ære
Han agted' det aldrig i fremmed
mands værge
De ridder så fri igennem Jylland."

På SkoleTube finder I programmet FindTheTune og søger efter End of An Alliance og øver jer i at fremføre rappen.

Fremfør den i klassen eller indspil den med Soundation på SkoleTube.

Frem med fjerpenen.

Udvalg de vigtigste passager i folkevisen og omdan den til en tegneserie.

Husk, at bruge billederne til at fortælle historien. Du kan bruge talebobler og tekstbokse til at hjælpe med at fortælle historien.

Se om I kan fortælle historien på bare én A4side.

Lykkes I med at genfortælle historien, så man forstår handlingen?

Lav en fernisering med jeres tegneserier i klassen

ORDLISTE

Agted' – kort for agtede, at have i sinde eller at ville noget

Værge – varetægt af ejendom

Felig lejde – sikker rejse, fri for angreb

Fare – drage eller rejse af sted

Eders – Deres, bruges ved tiltale af en højtstående person

Hovmænd – person, der som kriger, rytter, ridder eller lignende i middelalderen gjorde tjeneste ved en fornem herre

Penning - møntenhed der i Danmark blev brugt fra middelalderen til 1602

Åt – natur, ejendom

Vare – tage vare på, at passe på

Sildig - sent

Årlig – tidlig

Svam – bølgede

Gangerens – hestens

Kastelén – borgherre, slotskommandant

Húen – sindelaget, folkestemningen

Føde – af brødføde, her tage værdierne på Hald

Forøde – bortødsle, bruge

Søstersønner – nevøer, i virkeligheden har det nok nærmere været nogle sønner af nogle ellers tæt betroede mænd. I hvert fald er det ikke kongens søsters sønner.

Melfar – borger i Middelfart

Undfare – slippe fri

Slå ihjel i skare – skare er flok – her: slå dem alle ihjel

Velbyrdige – af god byrd dvs. slægt/ familie

Vog – dræbte

Treje – angre

